

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖT

**Taidon ja kulttuurin oppilaitos
TAIKU, vaatetusala**

**Johanna Annala
Margit Merikoski**

**Kehittämishankeraportti
Joulukuu 2006**

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tekijä(t) ANNALA, Johanna MERIKOSKI, Margit	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	
	Sivumäärä 44	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus Salainen _____ saakka	
Työn nimi Ammattiosaamisen näytöt, Taidon ja kulttuurin oppilaitos TAIKU, vaatetusala		
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajakorkeakoulu		
Työn ohjaaja(t) LIETONEN, Raija		
Toimeksiantaja(t) Seinäjoen koulutuskeskus, Taidon ja kulttuurin oppilaitos TAIKU		
Tiivistelmä <p>Kehittämishankkeen tavoitteena oli kerätä tietoa ammattiosaamisen näytöistä käsi- ja taideteollisuusalan opiskelijoille, opettajille ja työpaikkaohjaajille. Kehityshankeraporttia käytetään Taidon ja kulttuurin oppilaitos TAIKUssa., Juvassa. Hankkeessa selvitettiin ammatillisen peruskoulutuksen tarkoitusta, tavoitteita sekä ammattiosaamisen näyttöjen merkitystä arviointiin ja opetuksen sisältöön.</p> <p>Taustatietoja ammattiosaamisen näytöistä hankittiin opiskelijoille ja ammattilaisille esitetyllä informatiivisella kyselyllä. Tietojen pohjalta laadittiin lyhyt ohjeistus työssäoppimisen työpaikkaohjaajille. Ammattiosaamisen näytöistä laadittiin esimerkkikuvaukset arviointineen.</p>		
Avainsanat (asiasanat) ammattiosaamisen näyttö, käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto		
Muut tiedot		

Author(s) ANNALA, Johanna MERIKOSKI, Margit	Type of Publication Development project report	
	Pages 44	Language Finnish
	Confidential ☐ Until _____	
Title Vocational skills demonstrations, Jurva School of Craft, Design and Culture, TAIKU		
Degree Programme Vocational Teacher Education		
Tutor(s) LIETONEN, Raija		
Assigned by Seinäjäoki Vocational Education Centre, TAIKU School of Crafts, Design and Culture		
Abstract <p>The objective of the development project was to provide practical instructions of vocational skills demonstrations for students, teachers and workplace instructors in craft and design studies. This report and its instructions is in use in Jurva School of Craft, Design and Culture, TAIKU.</p> <p>Further, in this report principles and objectives of vocational education, the influence of vocational skills demonstrations on the evaluation process and on the scope of studies was discussed.</p> <p>Background information for this report was collected using informative questionnaire which was introduced to students and professionals during on-the-job training. As a result, brief instructions for the workplace instructors were developed. The report also contains some practical examples of vocational skills demonstrations and their evaluation.</p>		
Keywords Vocational skills demonstrations, Crafts and Design		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO.....	2
2 AMMATILLISEN PERUSKOULUTUKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET	4
3 AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖJEN TARKOITUS	6
4 TAUSTATIETOA TYÖPAIKKAOHJEISTUKSEN LAATIMISEEN	11
5 PEREHDYTYS.....	13
6 AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖJEN ARVIOINTI	15
7 AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖJEN SJOITTUMINEN VAATETUSALAN OPETUSSUUNNITELMAAN.....	18
7.1 Näyttö 1, 1NO	19
7.2 Näyttö 2, 2NO	19
7.3 Näyttö 3, 3NT.....	21
7.4 Näyttö 4, 4NT.....	24
7.5 Näyttö 5, 5NT.....	25
8 ARVIOINNIN KRITERIT OPINTOKOKONAISUUKSITTAIN	28
9 POHDINTA	36
LÄHTEET.....	39

LIITTEET

Liite 1. Kysely ammattiosaamisen näytöistä opiskelijoille

Liite 2. Kysely ammattiosaamisen näytöistä ammattilaisille

Liite 3. Ammattiosaamisen näytöt työssäoppimispaikoilla

Liite 4. Työssäoppimisen ja ammattiosaamisen näyttöjen ajoittuminen opintovuosille

1 JOHDANTO

Kehityshankkeen tarkoituksena on saada aikaan yleisinformatiivinen ohjeistus ammattiosaamisen näytöistä käsi- ja taideteollisuusalan vaatetusalan opiskelijoille, opettajille ja työpaikkaohjaajille. Ohjeistusta tullaan käyttämään Seinäjoen koulutuskeskus Taidon ja kulttuurin oppilaitos TAIKUssa, sillä nuorten ammattiosaamisen näyttöjen käyttöönotto elokuussa 2006 alkavissa ammatillisissa perustutkinnoissa asettaa niin opettajat, opiskelijat kuin työelämänkin uusien haasteitten eteen.

Alussa tuodaan esiin lyhyesti ammatillisen peruskoulutuksen tarkoitus ja tavoitteet. Selvitetään mitä ammatillisen peruskoulutuksen pitäisi sisältää, ja minkälaisiin tietojen ja taito-osaamisiin opiskelija pitää perehdyttää ammatillisesti perustutkinnon yhteydessä, jotta näytöissä opiskelija pystyisi näyttämään keskeisimmän ammatillisen osaamisensa ja taitonsa käsi- ja taideteollisuusosalalla.

Kehityshankkeessa selvitetään mikä voi olla ammattiosaamisen näyttö, mikä käy näytöksi, missä se tulisi suorittaa ja kuka sekä miten näyttöjä arvioidaan. Lisäksi selvitetään minkälainen ohjaus olisi tarkoituksenmukainen ennen näyttöä, näytön aikana sekä näytön jälkeen. Yksi tärkeimmistä seikoista on, kuinka näyttöön tulisi valmistautua, niin opiskelijan kuin opettajan samoin kuin työssäoppimispaikan ohjaajankin näkökulmasta tarkasteltuna. Hankkeen tietoa hyödyntävät opettajat oppilaitoksessa sekä laadittavaa ohjeistusta työpaikkaohjaajat työelämässä. Näyttöesimerkkien avulla opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua etukäteen näytöissä vaadittavaan ammattiosaamiseen sekä arviointikriteereihin. Opiskelijoille suunnattu tietous helpottaa valmistautumista sekä ammattiosaamisen näyttöjen suunnittelemista.

Vaatetusalan opiskelijoille sekä alan työnantajille laaditaan kysely. Kyselyn avulla selvitetään mikä on nykyinen tietämys näytöistä ja miten näytöt tulisi rakentaa, jotta niiden ammatillinen sisältö palvelisi niin opiskelijaa kuin työnantajaakin. Näiden tietojen pohjalta suunnitellaan näytöt vaatetusosalalle. Kyselyn avulla saadaan myös hyvää taustatietoa yleisinformatiivista ohjeistusta varten.

Näyttöjen suorittamista varten laaditaan lyhyt ja ytimekäs ohjeistus. Ohjaava opettaja antaa työpaikkaohjaajalle suullisen perehdytyksen, ja kirjallinen ohjeistus jää työpaikkaohjaajalle lukemiseksi ja asioiden kertaamista varten.

2 AMMATILLISEN PERUSKOULUTUKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Ammatillisen peruskoulutuksen tulee antaa laaja-alaiset ammatilliset perusvalmiudet alan erilaisiin tehtäviin. Yhdellä tutkinnon osa-alueella perehdytään erikoistuneemman osaamisen ja työelämän edellyttämään ammattitaitoon. Näillä opeilla luodaan pohja ammattiosaamiseen ja opiskelija voi siirtyä tutkinnon suoritettuaan työelämään, suoriutua sen haasteista ja muuttuvista oloista, sekä kehittää ammattitaitoaan läpi elämän. (Opetushallitus. 2001, 9)

Ammatillisen peruskoulutuksen tulee edistää työllistymistä ja mahdollisuuksia itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymiselle. Koulutuksen vastaavuus työelämän ammattitaitovaatimusten suhteen tulee varmistaa elinkeinoelämän ja työpaikkojen kanssa. (Opetushallitus. 2001, 9) Tämän päivän yhteiskunnalla on kovat vaatimukset vastavalmistuneille ammattilaisille. Eduksi katsotaan lähes kymmenen vuoden työkokemus, valmius työajoista ja palkasta joustamiseen sekä sosiaalisuus. Yrittäjäyys on käsi- ja taideteollisuusosalalla ehkä se ainut tapa työllistää itsensä. Useat käsityöläiset toimivat pieninä perheyriyksinä, eikä heillä ole mahdollisuuksia palkata ulkopuolista työvoimaa.

Avoin ja myönteinen oppimisympäristö mahdollistaa opiskelijan saamaan koulutukselta kaiken mahdollisen tiedon ja taidon. Näin opiskelijasta kehittyy vastuuntuntoinen ja velvollisuuksistaan huolehtiva työyhteisön jäsen. Koulutuksessa tulee tukea opiskelijan myönteistä yksilöllistä kehitystä sekä tervettä itsetuntoa. (Opetushallitus. 2001, 9) Motivointi on ehkä avainsana oppimiselle ja opiskelijoiden hyvään menestymiseen. Opettajille lankeaakin suuri vastuu, kuinka motivoida opiskelijat.

Ammatillisen koulutuksen tulee antaa opiskelijalle valmiuksia kansainvälisyyteen, jotta opiskelija tulee toimeen monikulttuurisessa ympäristössä niin suvaitsevuuudellaan kuin kielitaidollaankin. Opiskelijan tulee olla tietoinen kestävän kehityksen taloudellisista, sosiaalisista ja kulttuurisista ulottuvuuksista sekä osata toimia niiden puolesta. Teknologian ja tietotekniikan osaaminen nousee nykypäivänä entistä merkittävämmäksi osa-alueeksi kaikilla työelämän saroilla. Näiden hallinta tietyissä puitteissa on välttämätöntä työelämään siirryttäessä. Opiskelijan oma-aloitteinen,

tunnollinen, rohkea, kekseliäs ja työtään arvostava asenne mahdollistaa yrittäjäksi ryhtymisen.

Ammattialalla tarvittavat ja yleisemmin käytössä olevat laadunhallinnan menetelmät kehittävät laadukasta ja asiakaslähtöistä toimintaa. Opiskelijan tulee osata ottaa huomioon asiakkaiden yksilölliset toiveet ja tarpeet, sekä hallita erilaisia asiakaspalvelutilanteita. Kuluttajaosaamisen tavoitteena on, että opiskelija osaa ottaa huomioon kuluttajalainsäädännön velvoitteet. Hänen tulee myös osata toimia työssä ja kansalaisena kuluttajien oikeuksien, velvollisuuksien ja vastuun mukaisesti. Myös työsuojelu ja terveydestä huolehtiminen ovat toimintaehtoja työelämässä. Opiskelijan tulee osata alansa työsuojelumääräykset ja – ohjeet, sekä noudattaa niitä. Hänen tulee arvostaa turvallista, terveellistä ja viihtyisää työympäristöä kehittäen sitä kokoajan. Työhön ja työympäristöön liittyvät vaarat tulee tunnistaa ja ennaltaehkäistä. Ergonomisen työympäristön ja terveyden, työ- ja toimintakyvyn ylläpitäminen kuuluu ammatillisen peruskoulutuksen suorittaneen hallita. (Opetushallitus. 2001, 10–11.) Hyvällä työsuojelulla ja ergonomialla on iso merkitys työssä jaksamisessa sekä terveyden edistämisessä. Opiskelijoita tulisi opastaa terveellisiin elämäntapoihin ja itsestään huolehtimiseen.

Koulutuksen tulee tuottaa opiskelijalle valmiudet elinikäiseen oppimiseen ja halua itsensä kehittämiseen. Opiskelija perehdytetään toimimaan työssään ja ongelmatilanteissa joustavasti, innovatiivisesti ja uutta luovasti. Opiskelijan tulee osata käyttää erilaisia vuorovaikutus- ja viestintätapoja, joita tarvitaan neuvottelutilanteissa, suullisessa ja kirjallisessa selonteossa/palautteessa sekä viestinnässä tietotekniikan avulla. Tiimityöskentely sekä toimiminen erilaisten ihmisten parissa ovat nykyään jokapäiväistä työpaikoilla, mikä tulisi huomioida opiskelijoiden ammatillisessa perehdytyksessä. (Opetushallitus. 2001, 11–12.)

”Perustutkinnon suorittanut opiskelija on oma-aloitteinen ja luova. Hän osaa toimia työyhteisön jäsenenä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana. Hän pystyy noudattamaan työaikojaan ja muita työyhteisön käyttäytymissääntöjä. Opiskelija ottaa vastuuta omista tehtävistään ja ymmärtää toimintansa merkityksen valmistamiensa tuotteiden ja palvelusten laadun kannalta.” (Opetushallitus. 2001, 12)

3 AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖJEN TARKOITUS

Ammattiosaamisen näytöt ovat ammatillisten perustutkintojen opetussuunnitelman perusteisessa koulutuksessa osa opiskelija-arviointia. Ammattiosaamisen näyttöjen suunnittelua, toteuttamista ja arviointia säätelee Laki ja Asetus ammatillisesta koulutuksesta muutoksineen (L630/1998, L 479/2003, L601/2005, A811/1998, A603/2005) sekä Opetushallituksen määräys (M32/001/2005) ammatillisten perustutkintojen opetussuunnitelman perusteista. (Opetushallitus. 2006, 6)

Ammattiosaamisen näyttöjen tarkoituksena on varmistaa koulutuksen laatua ja vahvistaa työelämäyhteyksiä, yhtenäistää opiskelija-arviointia ja antaa palautetta opiskelijan käytännön ammattitaidoista sekä helpottaa opiskelijoiden siirtymistä työelämään. Ammattiosaamisen näytöt ovat yksi tapa arvioida opiskelijoiden ammatillista osaamista. Ammattiosaamisen näyttöjen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista vastaavat koulutuksen järjestäjä ja työelämä yhdessä. Suunnittelu ja toteutus jäävät valitettavan usein ohjaavan opettajan työksi, vaikka ne on kirjattu tehtäväksi oppilaitoksen ja työelämän kanssa yhdessä. Opettajien järjestelytyöt tulevat lisääntymään melkoisesti ammattiosaamisen näyttöjen myötä. Työpaikkaohjaajan kiire omissa töissään saattaa estää näyttöjen suunnitteluun osallistumisen, vaikka opiskelijan kannalta olisi hyvä, jos kaikki kolme osapuolta (opiskelija, ohjaava opettaja sekä työpaikkaohjaaja) olisi mukana alusta lähtien.

Ammattiosaamisen näytön tarkoituksena on myös osoittaa käytännön töissä opetussuunnitelman keskeinen osaaminen opintokokonaisuuksista työelämälähtöisesti. Opiskelija antaa työssäoppimisjakson loppupuolella näytön ammatillisesta osaamisestaan. Tarkoituksena on, että opiskelija osoittaa ammatillista osaamistaan tekemällä käytännön töitä oikeassa työpaikassa. Valmis työ arvioidaan ohjaavan opettajan, työpaikkaohjaajan, ja opiskelijan kesken arviointikeskustelussa.

Mikä sitten voi olla näyttö? Ammattiosaamisen näyttöjen keskeinen osaaminen löytyy Oph:n ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteista käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto -oppaasta. Näyttöjä suunniteltaessa sieltä löytyvät määritelmät kustakin opintokokonaisuudesta ja vaadittavasta keskeisestä osaamisesta, jonka pohjalta näyttöä tulee suunnitella.

Näyttö jää tapauskohtaisesti sovittavaksi työssäoppimispaikalla.

Työssäoppimispaikka ja työnkuvan tulee olla kuitenkin sellainen, että näyttö voidaan antaa.

Opiskelija näytöissä

Ammattiosaamisen näytöt annetaan kaikista ammatillisista opintokokonaisuuksista. Näyttö annetaan yhdestä tai useammasta opintokokonaisuudesta kerrallaan tai osasta opintokokonaisuutta. Opiskelija osallistuu näyttöjen suunnitteluun yhdessä ohjaavan opettajan ja mahdollisesti myös työpaikkaohjaajan kanssa. Ammattiosaamisen näytöt sijoittuvat koko opiskelun ajalle, kuitenkin niin, että opiskelijalla on ollut mahdollisuus oppia keskeiset tiedot ja taidot. Ohjaavan opettajan tulee varmistaa opiskelijan ammatillinen osaaminen ennen näyttöön ryhtymistä.

Näytön aikana annettavasta ohjauksen ja opastuksen merkityksestä arvosanaan tulee sopia etukäteen. Ohjaava opettaja ja työpaikkaohjaaja voivat kuitenkin esittää kysymyksiä opiskelijalle näytön aikana ja opiskelijan tekemästä työstä voidaan keskustella.

Opiskelijan kannalta ammattiosaamisen näytöt ovat erityisen hyvä tilaisuus näyttää ammatillista osaamistaan. Varsinkin opiskelijoille, joille teoreettinen osaamisen näyttäminen tuottaa ongelmia on tekemällä näyttäminen hyvä keino vaikuttaa positiivisesti ammatilliseen arviointiinsa. Opiskelijalle tulee kuitenkin antaa työrauha, ettei hän turhalla jännittämisellä pilaa näyttösuoritustaan.

Erilainen oppija näytöissä

Opetettaessa ja ohjattaessa erilaista oppijaa on tärkeintä ilmapiiri ja asenne opiskelijaa kohtaan. Oppimisilmapiirin tulee olla turvallinen, myönteinen ja erehtymistä salliva. Näillä asioilla helpotetaan erilaisen oppijan oppimista. Ohjattaessa erilaista oppijaa on opettajan tärkein ominaisuus kuunnella ja havainnoida opiskelijaa.

Ennen näyttöön ryhtymistä on ohjaavan opettajan selvitettävä opiskelijan kanssa tarkasti mitä hän osaa. Tärkeätä on varmistaa, että opiskelija on varmasti ymmärtänyt mitä häneltä näytössä tullaan vaatimaan. Sama pätee erilaisten oppijoiden näytöissä kuin muissakin näytöissä, niillä on tarkoitus osoittaa osaamista. Näytöt toteutetaan pääasiassa työssäoppimispaikoilla ja ne sijoittuvat työssäoppimisjakson loppupuolelle,

jolloin ympäristö ja työmenetelmät ovat tulleet opiskelijalle tutuiksi ja jännitys lieventyy näyttötilanteessa.

Opiskelijalla on oikeus yksilöllisiin tukitoimiin myös näytöissä, niin kuin hojk:ssa on kirjoitettu. Erityisjärjestelyjä voi olla mm. tavoitteissa ja arvioinnissa. Jos opiskelija ei itse pysty arvioimaan mihin näyttöihin omat tiedot ja taidot riittävät niin hän saa siihen apua ohjaavalta opettajalta. Tarvittaessa opiskelija saa myös henkilökohtaista ohjausta näyttöihin. Ohjaava opettaja tiedottaa työpaikkaohjaajalle opiskelijan tuen tarpeesta ja erityisjärjestelyistä. Kerrottavista asioista sovitaan kuitenkin ensin opiskelija kanssa. Työpaikkaohjaajan tietoisuus oppimisen vaikeuksista ja muiden työntekijöiden asenteet erilaista oppijaa kohtaan voivat vaikuttaa näytön onnistumiseen. Ilmapiirin ja asenteiden tulisi olla positiivisia niin työssäoppimisen kuin näyttöjenkin aikana.

Näytön aikana annettava ohjaus suunnitellaan opiskelijakohtaisesti. Opiskelija voi saada myös vaihtoehtoisia tapoja suorittaa tehtävät. Jos opiskelija esimerkiksi jännittää tai pelkää näyttötilannetta, voidaan sopia, että tilanteessa ovat paikalla vain työpaikkaohjaaja ja ohjaava opettaja. Näytön keskeyttämisestä sovitaan tilanne- ja tapauskohtaisesti. Näytön keskeytyessä syystä tai toisesta, on tilanne purettava ohjaavan opettajan, työpaikkaohjaajan ja opiskelijan kanssa välittömästi. Jälkikeskustelussa tulisi pohtia: mikä johti tilanteeseen ja mitä olisi pitänyt tehdä toisin, ettei tähän tilanteeseen olisi jouduttu.

Ammattiosaamisen näytöt antavat mahdollisuuden oppimisen iloon opiskelijoille, joilla on oppimisvaikeuksia. Näytön jälkeen käydään palautekeskustelu opiskelijan, työpaikkaohjaajan ja ohjaavan opettajan kesken. Palautekeskustelussa opiskelija kertoo oman mielipiteensä näytöstään ja siinä onnistumisestaan sekä antaa itsearviointin. Ohjaava opettaja antaa opiskelijalle arvosanan.

Ohjaava opettaja näytöissä

Ammattiosaamisen näytöt ovat opettajalle konkreettinen tapa arvioida ja antaa palautetta opiskelijoille heidän ammatillisesta osaamisestaan. Samalla opettaja saa palautetta opiskelijoiden oppimisesta peilatakseen omien pedagogisien menetelmiensä toimivuutta. Näytöt antavat myös välitöntä palautetta koulutuksen järjestäjälle kuinka hyvin työelämän tarpeet ja opetussuunnitelmat sekä koulutus kohtaavat. Näytöt tullaan

suurelta osin suorittamaan työssäoppimispaikoilla aidoissa ammatillisissa ympäristöissä ja aidoilla ammattilaitteistoilla.

Aidossa tilanteessa suoritetuista näytöistä opettajat saavat samalla päivitettyä työelämätietouttaan. Oppilaitosten sekä opettajien kontaktit työelämän edustajiin tiivistyvät ja näin opettajat saavat uusia ideoita sekä ohjaukseen että arviointiin. Koulutuksen järjestäjän tulee kuitenkin varata opettajille riittävästi aikaa ja resursseja näyttöjen suunnittelulle, kontaktien luomiselle sekä työpaikkaohjaajien koulutukselle (mikäli se on tarpeen). Näytön onnistuminen on suurelta osin kiinni opettajien työpanoksesta, ennen näyttöä, sen aikana ja näytön jälkeen sekä ohjaamistaan työpaikkaohjaajista.

”Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että opiskelija saa riittävästi ohjausta ja tukea ammattiosaamisen näyttöjen suorittamiseen” (M 32/011/2005 luku 43) (Opetushallitus 2006, 36). Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että opettajilla on vastuullinen velvollisuus opettaa sekä ohjata opiskelijoita ennen näyttöä niin, että he ovat kykeneviä sen suorittamaan. Ennen näyttöihin ryhtymistä tulee opettajan varmistua onko opiskelija valmis suoriutumaan näytöistä. Ammattiosaamisen näyttöillä on tarkoitus näyttää osaamista eikä osaamattomuutta.

Ohjauksessa käydään opiskelijan kanssa läpi seuraavanlaisia asioita: millaista osaamista näytöissä vaaditaan, ketä on mukana seuraamassa näyttötilannetta ja arvioimassa sitä. Opiskelijan kanssa käydään läpi keskeisimmät arvioinnin kohteet, työturvallisuus, miten näytön aikana annettu opetus vaikuttaa arviointiin. Opiskelijaa ohjataan itsearviointiin sekä selvitetään kuinka toimitaan sen jälkeen, jos näyttö syystä tai toisesta keskeytyy tai hylätään. Opiskelijalle selvitetään myös näytöistä annattavan arvosanan suhde opintokokonaisuuden arviointiin.

Työpaikkaohjaaja näytöissä

Työpaikkaohjaajan vastuulla on työpaikalla tapahtuva opiskelijan ohjaus. Hyvän työpaikkaohjaajan tulee olla kiinnostunut opiskelijan tekemisestä ja oppimisesta. Opiskelijalle tulee antaa haasteellisia, monipuolisia ja mielekkäitä työtehtäviä. Työpaikkaohjaajan tulee opastaa ja ohjata opiskelijaa työpaikalla mm. oikeisiin työskentelytapoihin, työsuojeluun ja työaikoihin. Työnantajan on myös sitouduttava opiskelijoiden koulutukseen työpaikoilla. Hyvällä yhteistyöllä koulutuksen järjestäjien

ja työnantajien kesken saadaan hyvä lopputulos ja työnantajat saavat hyvin koulutettua työvoimaa

4 TAUSTATIETOA TYÖPAIKKAOHJEISTUKSEN LAATIMISEEN

Kyselykartoitus ja sen tarkoitus

Kysely laaditaan maalausalan opiskelijoille (LIITE 1) sekä alan työnantajille, ammattilaisille (LIITE 2). Kyselyn avulla selvittää mikä on nykyinen tietämys näytöistä ja miten näyttöjä tulisi kehittää niin opiskelijan kuin työnantajankin näkökulmasta. Näiden tietojen pohjalta suunnitella näyttöjä maalausosalalle. Tarkoituksena on laatia lyhyt ohjeistus näytöistä työpaikkaohjaajaa varten, sillä asia on uusi ja varsinkin käsi- ja taideteollisuusalan yrityksissä, pienyrityksissä, perehdytyksen tulee olla ytimekäs yrittäjän ainaisen ajanpuutteen vuoksi.

Millaiselle tietopohjalle perehdytys tulee rakentaa?

Kartoituksessa selvisi, että alan osaaminen ilmenee taitona käyttää ja soveltaa erilaisia työmenetelmiä oma-aloitteisesti, luovasti ja rohkeasti. On hienoa, että sekä ammattilaisten että opiskelijoitten arvio ammattilaisuudesta on yhtenevä. Tämä tieto on myös viesti koulutuksen opetussuunnitelman sisältörakenteen onnistuneesta suunnittelusta ja toteutuksesta niin, että se palvelee työelämän tarpeita.

Ammattiosaamisen näyttöjen kuvaukset on helppo laatia tämän tiedon pohjalta.

Kyselystä ilmeni myös se, että vastaajat ymmärtävät työssäoppimisen tarkoituksen ja tavoitteet, joten tähän ei enää perehdytyksessä tarvitse puuttua. Ammattilaiset eivät peränneet työssäoppijoilta valmista ammattiosaamista, vaan avointa ja rohkeaa asennetta uuden oppimiseen, oma-aloitteisuutta ja hyviä sosiaalisia taitoja. Sen sijaan nuorten ammattiosaamisen näytöistä ei ollut paljoakaan tietoa ammattilaisilla eikä opiskelijoilla. Kyselyn tulos näyttöjen osalta varmisti jo ennako-olettamukset tiedon puutteesta.

Perehdytystyö tulee hoitaa hyvin perusteellisesti ennen näyttöjen aloittamista. Suurena haasteena ohjaavalle opettajalle tulee olemaan työpaikkaohjaajaperehdytys, sillä 11/12 ammattilaisesta ei halunnut koulutukseen näyttöjen ohjauksesta ja arvioinnista. Yksi ammattilaisista harkitsisi asiaa, jos yrittäjän aika vain siihen riittäisi. Tähän tietoon pohjautuen perehdytyksen tulee olla hyvin selkeää ja ytimekästä, jotta se voitaisiin omaksua lyhyessä ajassa. On siis hyvä, että työssäoppimisen ohjaavan opettajan suullisen perehdytyksen ohella voidaan jättää lyhyt kirjallinen ohjeistus työpaikoille.

Kirjallinen ohjeistus (LIITE 3) on helppo tapa kerrata asioita silloin kun siihen on ammattilaisella, yrittäjällä hetki aikaa työn lomassa. Jo olemassa olevaa ohjaus- ja tukimateriaalia on myös tarkoitus hyödyntää ohjeistusta laadittaessa. Kyselyn tulokset vahvistavat myös sen, että opiskelijoitten perehdytys ei voi myöskään jäädä pelkästään opetussuunnitelman itseopiskelun varaan, vaan koulutuksen järjestäjän tulee järjestää perehdyttävää opetusta opiskelijoilleen ammattiosaamisen näytöistä.

5 PEREHDYTYS

Ammatinopettajilla on koulutuksen järjestäjän sekä Oph:n järjestämien perehdytyskoulutuksista saatua perustietoa tulevista ammattiosaamisen näytöistä. Opettajiakaan ei pidä unohtaa uutta koulutuksellista osa-aluetta aloitettaessa, sillä opettajien rooli näyttöjen onnistumisessa on oleellinen. Opettajat suunnittelevat näyttöjen sisältöjä, ohjausta ja arviointia, heidän vastuullaan on myös käytännön perehdytys työssäoppimispaikoilla. Opettajan vastuulla on myös huolehtia siitä, että opiskelijalla on tarpeellinen tieto ammattiosaamisen näytöistä, jotta opiskelija pystyy suunnittelemaan omaa näyttösuoritustaan sekä käytännössä toteuttamaan sen. Viimeistään nyt opettajien tulee sisäistää oman alansa opetussuunnitelma, keskeinen sisältö ja sen tavoitteet, pystyäkseen perehdyttämään opiskelijat sekä työssäoppimispaikat tulevaan opetukselliseen muutokseen.

Koulutuksen järjestäjällä on velvollisuus huolehtia opiskelijan riittävästä ohjauksesta ja tuesta ammattiosaamisen näyttöjen suorittamiseksi. Hyvällä ammatillisella ohjauksella pystytään opiskelijalle takaamaan onnistumisen ja ammattialallaan kehittymisen mahdollisuudet. Opiskelijan tulisi saada tukea näyttöjensä suunnittelussa sekä niiden arvioinnissa. (Opetushallitus 2006, 36.) Tämä on vakava velvoite oppilaitoksille ja opettajille, jotka vastaavat näyttöjen sujumisesta. Näytöt vaativat perehtymistä ainakin kolmella sektorilla, opiskelijat, opettajat sekä työpaikat, onnistuakseen ja palvellakseen ammatillisten taitojen kehittäjänä. Resursseja valtion taholta ei ole kyetty osoittamaan, mutta velvoitteita asetetaan valtavasti. Vaikuttaa siltä, että Opetushallituksen tuntuma työkenttään ei ole ajan tasalla.

Opettajien perehdytys on osittain jo käynnistynyt. Oph ja koulutuksen järjestäjät ovat kouluttaneet ja tiedottaneet tulevista ammattiosaamisen näytöistä. Osa oppilaitoksista on valmistanut ammattialoille kansainvälisen näyttöaineiston, jota on kokeiltu pilotoimalla eri oppilaitoksissa useilla ryhmillä. TAIKUssa on pilotoitu Ikaalisten käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen tekemää näyttöaineistoa tekstiilin ammattialalla sekä kuvallisen ilmaisun graafisen suunnittelun alalla KUIKKA -verkoston kansallista näyttöaineistoa vuoden 2005 aikana. Opettajat keskenään vertaisryhmissä eri oppilaitosten kesken ovat keskustelleet eri näkökohdista ja koulutuksen järjestäjät ovat tehneet linjauksensa opintosuunnitelmiin. On kuitenkin todella tärkeää vielä

jokaisessa oppilaitoksessa erikseen painottaa opettajan vastuullista osaa näyttöjen toteuttamisessa.

Opiskelijoille tiedon ja keskustelun merkitys korostuu perehdytyksessä. Kun heillä on tietoa, ei synny turhia kuvitelmia ja pelkoja. Opettajalla ja opiskelijalla on keskustelujen tueksi alan opetussuunnitelma, näyttöjen kuvaukset, tavoitteet, arviointikriteerit, HOPS sekä HOJKS, jos on tarvetta. Tärkeää on myös, että työssäoppimista ohjaa opiskelijalle tuttu opettaja, jolloin ilmapiiri on luottamuksellinen.

Työpaikoilla perehdytystä käynnistettiin vuoden 2005 aikana kun työssäoppimisen ohjaaville opettajille annettiin tietoa ja koulutusta tulevista ammattiosaamisen näytöistä. Opettajat ohjauksenäynnillä ovat jo alustavasti tiedottaneet ja käyneet keskusteluita tulevista nuorten näytöistä. Osa työssäoppimispaikkojen ohjaajista on suorittanut koulutuksen järjestäjän kustantaman valtakunnallisesti virallisen kahden opintoviikon laajuisen koulutuksen, mutta on olemassa työpaikkoja, joissa perehdytys työssäoppimisjakson tarkoitukseenkin on vielä hataralla pohjalla.

Koulutuksen järjestäjä ja oppilaitosten johto, opettajat ja opiskelijat sekä työnantajat ja työpaikkaohjaajat yhdessä vastaavat näyttöjen suunnittelusta, toteutuksesta ja onnistumisesta. Työssäoppisessa tarvittavat sopimukset tehdään aina kirjallisena ja samalla kirjallisella sopimuksella sovitaan myös näytöistä, jotka toteutetaan ja arvioidaan työpaikoilla. Koulutuksen järjestäjä vastaa työelämän edustajien koulutuksesta.

6 AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖJEN ARVIOINTI

Näyttöjen arvioinnissa tulee painottaa tekemistä ja työssä toimimista. Pääsääntöisesti taito ja osaaminen arvioidaan suoraan vastaavasta työtoiminnasta. Työympäristö, missä näyttö suoritetaan, tulee olla mahdollisimman realistinen ja autenttinen, jolloin saadaan opiskelijalle mahdollisimman oikea kuva ja käsitys työelämästä. Näytön arvioinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä, mm. havainnointi, haastattelu, kysely, itse- ja ryhmäarviointi. Näytöt järjestetään tutkinnon osittain niin, että niissä pystytään arvioimaan ammatinhallinnan kannalta keskeisten tavoitteiden saavuttaminen. (Opetushallitus. 2006, 41–45.)

Arvioinnin kohteilla ilmaistaan ne osaamisen alueet, joihin erityisesti kiinnitetään huomiota. Ydintaidot, työn perustana olevan tiedon hallinta, työmenetelmät, työvälineiden ja materiaalien hallinta sekä koko työprosessin hallinta ovat tärkeitä arvioinnin kohteita, joihin huomio tulee kiinnittää. Arviointikriteerit kuvaavat ja täsmentävät eritasoisia suorituksia. (Opetushallitus. 2006, 41–45.)

Opiskelijan arvioinnilla ohjataan ja kannustetaan opiskelua. Arvioinnin tehtävänä on ohjata opiskelijaa, kehittää opiskelijan itsearviointia sekä ammatti-identiteettiä. Tämän lisäksi arviointi antaa tietoa opiskelijoiden osaamisesta opettajille, työnantajille ja jatko-opintoihin pyrkimistä varten opiskelijoille itselleen. Arviointimenetelmät valitaan siten, että ne mittaavat asetettujen tavoitteiden saavuttamista, soveltuvat käytettyihin opiskelumenetelmiin ja tukevat opiskelijan oppimista.

Näyttöjä arvioitaessa on läsnä mahdollisuuksien mukaan ohjaava opettaja, työpaikkaohjaaja ja opiskelija. Arviointikeskustelu käydään välittömästi näytön jälkeen. Opiskelijan kannalta olisi hyvä, että kaikki kolme osapuolta osallistuisivat arviointikeskusteluun. Ellei se ole mahdollista voidaan arviointikeskustelu toteuttaa esimerkiksi videoneuvotteluna tai puhelimitse. Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit johdetaan opetussuunnitelman ja näyttöjen perusteissa esitetyistä tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä. Arviointi kohdistuu työprosessien, työtehtävien (työmenetelmien, välineiden ja materiaalien), työn perustana olevan tiedon ja työturvallisuuden hallintaan sekä yhteisiin painotuksiin ja kaikille aloille yhteiseen ydinosaamiseen. Ammattiosaamisen näytöt arvioidaan edellä mainituin arviointikohdittain sekä opintokokonaisuuksittain.

Ammattiosaamisen näytöt on suoritettava hyväksytysti, jotta opintokokonaisuudesta voidaan antaa arvosana päättötodistukseen. Näytön yhteydessä selvitetään myös opiskelijan työn tekemisen pohjana oleva tieto silloinkin, kun osaaminen ei ole pääteltävissä suoraan tekemisestä. Ennen näyttöä, näyttöä suunniteltaessa, näytön arviointiin osallistuvat sopivat yhdessä mikä näytössä tehtävä työ on, ja mitkä ovat arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit. Tällöin arvioijat tietävät etukäteen mitä arvioidaan ja työskentelyä seurattaessa kiinnitetään huomiota oikeisiin asioihin. Arvioijat voivat tehdä työn päätyttyä vielä täydentäviä kysymyksiä, jotka ovat arvioinnin osa.

Yksi keskeisimpiä arviointimenetelmiä on opiskelijan itsearviointi, jossa opiskelija vertaa osaamistaan asetettuihin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Jos opiskelija on opiskellut mukautettujen tavoitteiden mukaisesti, myös ammattiosaamisen näyttö toteutetaan mukautetusti ja arvioinnissa käytetään mukautettuja kriteereitä. (Opetushallitus. 2006, 45.)

Näytöt dokumentoidaan yhdenmukaisesti opintokokonaisuuksittain ja arviointikohdittain siten, että jälkikäteen voidaan todeta arvioinnin perusteet. Opiskelijalle on varattava mahdollisuus tutustua arviointiaineistoon. Aineisto tulee säilyttää vähintään kuuden kuukauden ajan arvosanan antamisesta. Arviointikeskustelun dokumentoinnista vastaa ohjaava opettaja. Dokumentoinnissa tulee kirjata seuraavia asioita:

- kuka antoi ammattiosaamisen näytön
- näyttöpaikka, (missä ammattiosaamisen näyttö on annettu)
- näytettävä opintokokonaisuus tai osa
- kuvaus sisällöstä mitä on näytetty
- arvioijien yhteiset arvosanat arviointikohteittain
- ammattiosaamisen näytön arvosanan perustelut
- näytön täydentämisestä tai uusimisesta, mikäli se on tarpeen
- missä opiskelijalla on kehitettävää ja mikä meni hyvin
- arviointiin osallistuneiden allekirjoitukset.

Ammattiosaamisen näytön tai muuhun arviointiin tyytymätön opiskelija voi pyytää **arvioinnin oikaisua** suullisesti tai kirjallisesti rehtorilta tai arvioinnin suorittaneelta henkilöltä 14 vuorokauden kuluessa siitä ajankohdasta, kun hänellä on ollut mahdollisuus saada arvioinnin tulokset tietoonsa. Annettuun päätökseen tyytymätön opiskelija voi hakea siihen kirjallisesti oikaisua toimitelmältä 14 vuorokauden kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon. Toimielin voi, jos päätös on ilmeisesti virheellinen, velvoittaa toimittamaan uuden arvioinnin.

Ammattiosaamisen toimitelin

Ammattiosaamisen näyttöjen suunnittelua ja toteuttamista varten Seinäjoen koulutuskeskuksessa on ammattiosaamisen toimitelin, jossa ovat edustettuina koulutuksen järjestäjä (2hlöä), oppilaitosten rehtorit (3hlöä), työ- ja elinkeinoelämä (3hlöä), opettajat (3hlöä) ja opiskelijat (3hlöä). Toimitelimen toimikausi on 3 vuotta, lukuun ottamatta opiskelijajäseniä, joiden toimikausi on 2 vuotta.

Ammattiosaamisen toimitelin hyväksyy opetussuunnitelman osana olevat suunnitelmat ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamisesta ja arvioinnista, valvoo näyttötoimintaa, päättää ammattiosaamisen näyttöjen arvioijista ja käsittelee opiskelijan arviointia koskevat oikaisuvaatimukset.

7 AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖJEN SIJOITTUMINEN VAATETUSALAN OPETUSSUUNNITELMAAN

Seinäjoen koulutuskeskus Taidon ja kulttuurin oppilaitos TAIKU:ssa Jurvassa on käytössä 6-jaksojärjestelmä. Tässä jaksotuksessa lukuvuosi on jaettu kuuteen noin kuuden viikon mittaiseen opintojaksoon. Yhden opintoviikon lähiopetustuntimäärä on 27, opiskelijan työtunteja 40. Näin ollen yksi opintoviikko sisältää 13 opiskelijan itsenäistä ammattiopiskelutuntia. Jokaiseen artesaanitutkintoon sisältyy vähintään 20 opintoviikkoa työssäoppimista, jonka aikana pääsääntöisesti työelämässä ammattiosaamisen näytöt suoritetaan.

Ammattiosaamisen näytöt suunnitellaan alakohtaisesti oppilaitoksen kehittämissyryhmissä. Toteutus ja arviointi suoritetaan yhteistyössä työelämän kanssa opetussuunnitelmien perusteiden mukaisesti. Näytöt ajoittuvat koko koulutuksen ajalle ja niissä painotetaan vaatetusalan keskeistä osaamista. Ammattiosaamisen näytöt arvioidaan opintokokonaisuuksittain. Arviointikohteina ovat työprosessien hallinta, työtehtävien ja työn perustana olevan tiedon hallinta, työturvallisuuden hallinta sekä yhteiset painotukset ja vaatetusalan ydinosaaminen. (Seinäjoen koulutuskeskuksen opetussuunnitelman yhteinen osa 2006, 15-16.)

TAIKU Jurvan vaatetusartesaanitutkinnossa ammattiosaamisen näytöt sijoittuvat seuraavasti: kaksi ensimmäistä näyttöä suoritetaan ensimmäisen opiskeluvuoden keväällä viimeisen jakson aikana, kolmas näyttö sijoittuu toisen opiskeluvuoden viidennelle jaksolle, neljäs ja viides näyttö suoritetaan kolmannen opiskeluvuoden aikana (LIITE 4). Vaatetusalan ammattiosaamisen näytöt on merkitty opetussuunnitelmaan lyhenteillä 1NO (ensimmäinen näyttö oppilaitoksessa), 2NO (toinen näyttö oppilaitoksessa), 3NT (kolmas näyttö työssäoppimispaikassa), 4NT (neljäs näyttö työssäoppimispaikassa), 5NT (viides näyttö, asiakastyö). Ammattiosaamisen näyttöjen tavoitteet ja arviointikriteerit ovat TAIKU Jurvan vaatetusalan opetussuunnitelmasta.

7.1 Näyttö 1, 1NO

Taidon ja kulttuurin oppilaitos TAIKUn kaikissa artesaanitutkinnoissa ensimmäinen näyttö on sama. Tämä näyttö painottuu sisällöllisesti esteettiseen -, visuaaliseen - ja kulttuuriosaamiseen, yhteensä 10 opintoviikon kokonaisuus:

- värien vuorovaikutus
- valokuvaus
- portfolion esitystekniikat
- piirustus ja maalaus
- plastinen sommittelu
- suomalaisen kulttuurin juuret
- taidehistoria
- käsi- ja taideteollisuuden historia.

Opintokokonaisuuden keskeinen osaamistavoite on:

Visuaalisten esitystapojen esteettinen soveltaminen ilmaisun ja kommunikoinnin välineenä. Käsi- ja taideteollisuuden historia ja kulttuuriperintö (Ammatillisen peruskoulutuksen ja näyttötutkinnon perusteet, OPH 2001, 49).

Tämän näytön suunnittelusta ja toteutuksesta vastaavat TAIKUn kuvallisen ilmaisun opettajat. Näytön sisällön suunnittelu aloitetaan 11.12.2006 TAIKUn näyttösuunnittelukoulutuksessa.

7.2 Näyttö 2, 2NO

Vaatetusartesaanien toinen näyttö painottaa vaatetusalan perusteiden hallintaa. Tuotteen tekninen valmistus ja kädentaidot, 20 ov, opintokokonaisuudessa opiskelijan tulee osata käyttää ja soveltaa perustekniikoita. TAIKU Jurvan vaatetusalan opetussuunnitelmassa kokonaisuuden tavoite ja sisältö ovat seuraavanlaiset:

TUOTTEEN TEKNINEN VALMISTUS JA KÄDENTAIIDOT

Tavoite

Opiskelija osaa työskentelyssään käyttää ja soveltaa vaatetus- ja neulealan perustekniikoita ja siihen liittyviä tekstiilialan perustekniikoita (värjäys, kankaanpaino, huovutus) sekä perinteisiä että nykyaikaisia

työtapoja ja työmenetelmiä. Hän osaa käyttää erilaisia joustavan materiaalin valmistustekniikoita. Hän hallitsee vaatetusalaan ja pukeutumiseen liittyvän keskeisen ammattitiedon ja terminologian. Hän osaa työskennellä suunnitelmallisesti, täsmällisesti ja joutuisasti. Hän osaa suunnitella ja laskea materiaalin menekin. Hän osaa tehdä hinta- ja laatuvertailuja sekä arvioida tuotteen hinnanmuodostusta ja ottaa siihen vaikuttavat tekijät huomioon tuotteen valmistuksessa. Opiskelija osaa tehdä laadukasta työtä. Hän osaa valita, käyttää ja huoltaa työvälineitä, koneita ja laitteita tarkoituksenmukaisesti ja työskennellä käyttäen oikeita työotteita. Hän ymmärtää asianmukaisten ja toimivien työvälineiden käytön merkityksen laadukkaan työnjäljen aikaansaamisessa. Hän osaa valita valmistettaviin tuotteisiin tarkoituksenmukaiset materiaalit, jolloin hänen on tunnettava tekstiili- ja vaatetusalan yleisimmät materiaalit ja niiden alkuperä, valmistus-, värjäys- ja viimeistelymenetelmät sekä käyttö- ja hoito-ominaisuudet. Hän osaa käyttää yksinkertaisia materiaalien tunnistamismenetelmiä ja osaa ottaa valmistuksessa huomioon materiaalin tuottamisen ja käytön ekologiset vaikutukset. Opiskelija osaa toimia työympäristönsä työturvallisuusohjeiden mukaisesti. Hän ymmärtää työpaikkakulttuurin ja normien merkitys työyhteisön fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn kannalta ja osaa omalta osaltaan edistää niitä. Hän osaa arvioida valmistusprosessia ja valmista tuotetta. Hän osaa arvioida materiaalin muodon ja rakenneratkaisujen yhteensopivuutta ja osaa kaavaopin perusteita. Opiskelija tunnistaa hyvän laadun.

Sisältö

• Tyyli- ja pukeutuminen	1 ov
• Opelu, joustavat materiaalit	7 ov
• Kaavatieto	2 ov
• Materiaalitieto	1 ov
• Neulonta	2 ov
• Huovutus	2 ov
• Kankaanpaino ja värjäys	3 ov
• Vaatetuksen erikoismateriaalit ja –tekniikat	2 ov

Arviointimenetelmä

- Ammattiosaamisen 2. näytön (2NO) yhteydessä, 6. jakso/1. vuosi

TAIKUn opetussuunnitelman tavoitteet perustuvat valtakunnallisiin OPH:n määrittelemiin käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinnon perusteisiin opintokokonaisuuksittain.

Keskeinen sisältö on työprosessin, työmenetelmien, työvälineiden, koneiden, laitteiden ja materiaalien hallinta, työturvallisuus sekä laadukkaan työnjäljen hallinta. (Opetussuunnitelman perusteet, käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto. OPH 2001, 57.)

Edellä mainittujen perusteiden pohjalta vaatetusartesaaniopiskelijan toinen näyttö, 2NO, voisi olla seuraavanlainen:

Opiskelija valmistaa itselleen asukokonaisuuden, johon kuuluu vähintään kaksi vaatetta ja asusteet. Opiskelija suunnittelee kokonaisuuden ottaen huomioon oman persoonallisuutensa ja vartalotyypinsä. Suunnittelussa tulee hyödyntää materiaalitietoutta niin, että asukokonaisuuden osat sopivat yhteen ja ovat käyttötarkoitukseen sopivia. Opiskelijan tulee hyödyntää monipuolisesti neulonnan, huovutuksen, kankaanpainannan ja värjäyksen antamia mahdollisuuksia. Opiskelija osaa valita oikeat peruskaavat, jotka hän kuosittelee mallien mukaisiksi. Hän osaa tehdä leikkuusuunnitelman, suunnitella ja laskea materiaalien menekin. Vaatteiden ja asusteiden valmistusvaiheessa opiskelija osaa valita oikeat valmistustekniikat, saumarakenteet ja työkonet. Vaatetusartesaaniopiskelija osaa valmistaa persoonallisen, laadukkaan asukokonaisuuden ja laskea sille hinnan.

7.3 Näyttö 3, 3NT

Työssäoppiminen, vähintään 20 ov, jakautuu kahteen n. 10 opintoviikon kokonaisuuteen. Vaatetusartesaaniopiskelijan tulee valita työssäoppimispaikoikseen sellaiset, joissa hänellä on mahdollisuus suorittaa joko tilaustöiden valmistus, 10 ov, tai ohjaus- ja palvelutoiminta, 10 ov, opintokokonaisuudet. Opiskelijan työssäoppimispaikan valinta määrää, missä järjestyksessä hän suorittaa kolmannen ja neljännen näyttönsä.

Valitessaan tilaustöiden valmistuksen, 10 ov, johon liitetään tuotteen suunnittelu ja valmistus, 10 ov, ammattiosaamisen näytön sisältö painottuu ammatillisesti syventäviin valmistusmenetelmiin ja asiakastyöskentelyyn. TAIKUn opetussuunnitelmassa opintokokonaisuuden sisältö ja tavoitteet ovat seuraavat:

TILAUSTÖIDEN VALMISTUS / TYÖSSÄOPPIMINEN

Tavoite

Opiskelija osaa valmistaa vaatetusalan tuotteita ja toteuttaa vaatetusalan työsuunnitelmia annettujen tavoitteiden mukaisesti. Hän osaa neuvotella ja pystyy sopimaan tilaajan kanssa toteutettavasta työsuorituksesta ja sen

vaiheista. Hän osaa antaa valmistukseen ja materiaaleihin liittyvää sekä lopputulosta kuvaavaa informaatioita. Hän osaa työskennellä valmistajana ja toteuttajana sekä työnjohdon alaisena sekä itsenäisesti ammatinharjoittajan tavan mukaan. Hän osaa toimia yksin että ryhmässä. Opiskelija osaa kehittää valmistustaitonsa nopeutta ja osaa arvioida työnjäljen tasoa tavoitevaatimuksiin nähden. Hän osaa käyttää työsuorituksissa vaatetusalan piirustuksia, suunnittelijoiden ohjeita sekä muita suuntaa-antavia malleja ja luonnoksia. Hän osaa tehdä toteutuksen hinnoittelun perusteena olevaa työn edistymisen ja materiaalikäytön seuranta. Hän osaa käyttää vaatetusalan mukaisia työmenetelmiä, koneita, välineitä ja laitteita sekä osaa kehittää omaan työskentelyyn sopivia tapoja. Hän osaa valmistaa tilaustyön alihankintana tai osavalmistajana. Opiskelija osaa toteuttaa kokonaissuunnitelman tai tuotekokonaisuuden projektiluontoisesti, urakointityönä tai yksittäisvalmisteisesti.

Sisältö

- *Tilaustöiden valmistus*
- *Neuvottelutaito*
- *Arviointitaito*

Opiskelumenetelmät

- *työssäoppiminen*
- *teoriaopetus*
- *ohjattu lähiopetus*
- *harjoitustyöt*
- *työryhmätyöskentely*
- *työpajatyöskentely*
- *tutustumiskäynnit/asiantuntijavierailija*
- *itsenäinen opiskelu*

Arviointimenetelmät

- *opettajan arviointi*
- *asiakkaan arviointi*
- *työpaikkaohjaajan arviointi*
- *itsearviointi*

TUOTTEEN SUUNNITTELU JA VALMISTUS

Tavoite

Opiskelija osaa työskennellä omatoimisesti ja suunnittelijan toimeksiannosta valmistuksen suunnittelijana ja teknisenä toteuttajana. Hän osaa valmistaa esteettisesti laadukkaita käyttötuotteita sekä markkinointikelpoisia yksittäistuotteita ja sarjavalmisteisia tuotteita. Hän osaa työstää suunnitelmia valmiiksi tuotteiksi sekä valmistaa tuotteita luonnosten teknisten piirustusten, esityskuvien ja mallikappaleiden mukaan. Hän osaa suunnitella valmistus niin, että käytettävät materiaalit, rakenteet ja työtavat ovat toimivia ja tarkoituksenmukaisia, sopivat toisiinsa ja ilmentävät tuotteen olemusta. Opiskelija osaa perustella

tekemänsä ratkaisut. Hän osaa toimia valinnoissaan asiakaslähtöisesti ottaen huomioon tuotteen käyttötarkoitus, esteettisyys, kustannukset sekä kestävä kehitys. Hän osaa verrata yksittäistuotteen ja sarjavalmisteen tuotteen valmistusta muotoa ja markkinoitavuutta. Hän osaa kehittää yksittäistuote sarjavalmisteksi. Hän osaa valmistaa suunnitelmia, havainnollistavia hahmomalleja ja mallikappaleita sekä osaa suunnitella työjärjestyksen ja laatia selkeät työohjeet. Hän osaa suunnitella ja organisoida työskentelyä sekä kehittää työtapoja valmistuksen eri vaiheissa. Hän osaa toimia taloudellisesti ja kannattavasti. Opiskelija osaa ottaa työssään huomioon keskeiset tuotevastuun periaatteet ja tekijänoikeuksiin liittyvät asiat.

Sisältö

- *Tuotesuunnittelu* 1 ov
- *Atk-kaavoitus* 2 ov
- *Pukeutuminen ja vaateen viesti* 3 ov
- *Koneneulonta ja erikoisviimeistelyt* 4 ov

Arviointimenetelmä

Ammattiosaamisen 4. näytön (4NT) yhteydessä, 3. jakso/3. vuosi

TAIKUn opetussuunnitelman tavoitteet perustuvat valtakunnallisiin OPH:n määrittelemiin käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinnon perusteisiin opintokokonaisuuksittain.

Keskeinen sisältö on valmistuksen suunnittelu sekä yksittäistuotteen ja sarjavalmisteen tuotteen kannattava valmistus. (Opetussuunnitelman perusteet, käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto. OPH 2001, 58.)

Keskeinen sisältö on ammattialan tavan mukainen tilaustyövalmistus. (Opetussuunnitelman perusteet, käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto. OPH 2001, 68.)

Edellä mainittujen perusteiden pohjalta vaatetusartesaaniopiskelijan kolmas näyttö, 3NT, voisi olla seuraavanlainen:

Opiskelija valmistaa tilaustyön asiakkaan tai suunnittelijan esittämien luonnosten ja mallien pohjalta. Hän osaa neuvotella asiakkaan kanssa materiaaleihin, suunnitteluun ja valmistukseen liittyvistä seikoista. Vaatetusartesaaniopiskelija osaa laatia työsuunnitelman ja aikatauluttaa työnsä urakkatyönä tai yksittäisvalmisteksi. Hän

osaa käyttää vaatetusalan piirustuksia ja ohjeita sekä muuntaa valmiita kaavoja mallin mukaiseksi. Opiskelija osaa valita tarkoituksenmukaisia ja toimivia työmenetelmiä. Hän osaa kehittää yksittäistuotteesta sarjavalmistaiseen. Valmistettavan tuotteen tulee olla esteettisesti laadukas ja markkinointikelpoinen.

7.4 Näyttö 4, 4NT

Ohjaus- ja palvelutoiminta, 10 ov, painottaa vuorovaikutustaitoja erilaisissa ammatillisissa tilanteissa. TAIKUn opetussuunnitelmassa opintokokonaisuuden sisältö ja tavoitteet ovat seuraavat:

OHJAUS- JA PALVELUTOIMINTA / TYÖSSÄOPPIMINEN

Tavoite

Opiskelija osaa toimia itsenäisesti vuorovaikutustilanteissa. Hän osaa toimia alansa asiakaspalvelussa ja ohjaus- ja/tai neuvontatilanteissa. Hän osaa palvella ja neuvoa asiakkaita heidän tavoitteidensa ja tarpeittensa mukaan siten, että asiakkaat ovat tyytyväisiä. Hän osaa käyttää ammattikieltä suullisesti ja kirjallisesti. Hän osaa ohjata asiakkaita asetettujen tavoitteiden mukaisesti, jolloin opiskelija tietää ihmisen kehityksen ja käyttäytymisen perusasiat. Opiskelija osaa ohjata ryhmätyöskentelyä. Hän osaa arvioida ohjattavan työskentelyä ja työn tulosta. Hän osaa näyttää työsuoritusta neuvoen ja malliksi tehden. Hän osaa käyttää erilaisia viestintä- ja havainnollistamistapoja. Hän osaa käyttää ja laatia kirjallisia ja visuaalisia työohjeita, dokumentoida työvaiheita sekä tehdä työselostuksia ja käyttöohjeita. Hän osaa neuvoa työsuorituksia ja osaa antaa materiaali-, rakenne- ja huolto-ohjeita. Hän osaa perustella vastauksensa ja tarvittaessa osattava etsiä tietoa. Hän osaa ottaa huomioon tuotevastuu ja kuluttajan oikeudet myynti-, markkinointi- ja neuvontatyössä. Hän osaa vastuullisena ryhmän jäsenenä kehittää työyhteisön hyvinvointia ja toimia työsuoritusten yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Opiskelija osaa huolehtia työympäristön koneiden, välineiden ja laitteiden kunnosta, työsuojelusta, siisteydestä ja viihtyvyydestä.

Sisältö

- *työssäoppiminen*

TAIKUn opetussuunnitelman tavoitteet perustuvat valtakunnallisiin OPH:n määrittelemiin käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinnon perusteisiin opintokokonaisuuksittain.

Keskeinen sisältö on alan ohjaus- ja palvelutehtävissä toimiminen.
(Opetussuunnitelman perusteet, käsi- ja taideteollisuusalan
perustutkinto. OPH 2001, 65.)

Edellä mainittujen perusteiden pohjalta vaatetusartesaaniopiskelijan neljäs näyttö, 4NT, voisi olla seuraavanlainen:

Opiskelija näyttää osaamisensa vaatetusalan asiakaspalvelussa ja / tai ohjaus- neuvontatilanteissa. Hän osaa työskennellä asiakaslähtöisesti esim. tyyli- ja pukeutumisneuvontatilanteissa, erilaisissa sisustus-, materiaalineuvonta- ja myyntitilanteissa. Opiskelija voi toimia ohjaus- ja opastustehtävissä, esim. tekstiilityön apuopettajana, kansalaisopiston ohjaajana tai käsityökeskuksen neuvoja- ohjaajana. Hän osaa ohjata näyttäen erilaisia työsuorituksia ja työtekniikoita sekä valmistaen malleja., opiskelijan tulee käyttää ohjatussa ammattikieltä. Opiskelija osaa käyttää erilaisia viestintä- ja havainnollistamistapoja ja toimia itsenäisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija ottaa huomioon tuotevastuu- ja kuluttajaoikeudet myynti-, markkinointi- ja neuvontatyössään sekä toimii vastuullisena työyhteisön jäsenenä. Opiskelija huomioi työskennellessään työergonomian, työympäristön siisteyden sekä koneiden ja laitteiden kunnossapidon.

7.5 Näyttö 5, 5NT

Vaatetusartesaaniopiskelijan opinnäytetyö on viides näyttö. Tarkoituksena on, että opiskelija pystyy hyvin itsenäisesti tuomaan esille ammatillisen kehityksensä taitotason soveltaen kaikkea oppimaansa, kuitenkin painottaen tuotekehittelyn ja valmistuksen, 10 ov, sekä tuotteen asiakaslähtöisen valmistuksen, 10 ov, tavoitteita. TAIKU:n opetussuunnitelmassa opintokokonaisuuden sisältö ja tavoitteet ovat seuraavat:

TUOTEKEHITTELY JA VALMISTUS

Tavoite

Opiskelija osaa havainnoida ja nähdä ympäristön tarpeita. Hän osaa uudistaa ja kehittää alansa tuotteita ja omia tuoteideoita. Hän osaa

tuotevalmistusta ja tuotekehittelyä varten etsiä, dokumentoida ja jäsentää tietoa. Hän osaa tuottaa ja arvioida muotoiluun ja valmistukseen liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisumalleja. Hän osaa käyttää tuotekehittely- ja havainnollistamiskeinoina kuvallista ilmaisua, materiaali-, rakenne ja yksityiskohtakokeiluja sekä erilaisia pienoisi-, hahmo- tai protomalleja. Hän osaa kehittää ja valmistaa käyttötarkoitukseen sopivia ja markkinointikelpoisia tuotteita. Hän osaa ottaa huomioon esteettisyyden, kulttuurin ja kestävän kehityksen vaatimuksia niin, että tuotteelle saadaan yksilöllisyyttä tai muuta lisäarvoa. Opiskelija osaa valmistaa tavoitteen mukaan asiakas- ja markkinalähtöisesti sekä uniikki- että sarjatuotteita. Hän osaa valita tilanteen mukaan käsityön ja koneellisen valmistuksen työtapoja. Hän osaa valita ja käyttää perinteisiä ja nykyaikaisia materiaaleja ja rakenteita kulttuurihistoriallisiin, taloudellisiin ja ekologisiin tosiasioihin perustuen. Hän osaa esitellä ja arvioida työnsä tuloksia. Hän osaa hakea ja vastaanottaa ulkopuolista palautetta. Hän osaa esitellä tuotteitaan esitysteknisin ja visuaalisin näytteillepanon keinoin. Hän osaa työskennellä omatoimisesti yksin, ryhmän jäsenenä ja yhteistyössä ammattisuunnittelijan kanssa. Hän osaa työskennellessään noudattaa tuotevastuu- ja salassapitomääräyksiä sekä osattava käyttää tekijänoikeuden ja mallisuojan mahdollisuuksia. Opiskelija osaa seurata ammattialansa kehitystä kotimaassa ja ulkomailla.

Sisältö

- Messuprojekti 4 ov
- Myyntituote 6 ov

TUOTTEEN ASIAKASLÄHTÖINEN VALMISTUS

Tavoite

Opiskelija osaa valmistaa eettisesti laadukkaita ja käyttötarkoitukseen sopivia vaatetusalan tuotteita asiakkaille. Hän osaa sopia asiakastapaamiset. Hän osaa neuvotella valmistettavan tuotteen taustatiedoista, tuotteen vaatimuksista ja valmistuksesta sekä sopia valmistusaikatauluista. Hän osaa hinnoitella työn. Hän osaa valmistaa asiakkaan vaatimusten mukaan tuote sovittuun käyttötarkoitukseen, tilaan, ympäristöön ja kulttuuriin. Hän osaa suunnitella valmistuksen aikataulun ja noudattaa sitä. Opiskelija osaa esittää ideansa ja osaa kommunikoida asiakkaan kanssa yleiskielellä ja alan ammattikielellä. Hän osaa toimia tuotevastuulain mukaisesti. Hän osaa tehdä tuotteen valmistajana tarjouksia, tilauksia, hankkia tavaraa ja laskuttaa työnsä. Hän osaa toimia joustavasti muuttuvissa tilanteissa ja osaa etsiä uusia ratkaisumalleja. Opiskelija osaa koota asiakkaalle tietoa tuotteesta ja sen valmistuksesta.

Sisältö

- Pukeutumisneuvonta 1 ov
- Kaavatieto ja sovittaminen 2 ov
- Tuotekehitys ja valmistus 2 ov

- *Asiakastyö (opinnäytetyö)*

5 ov

Arviointimenetelmä

- *Ammattiosaamisen 5 näytön (5NT) yhteydessä, 5. jakso/3. vuosi*

TAIKUn opetussuunnitelman tavoitteet perustuvat valtakunnallisiin OPH:n määrittelemiin käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinnon perusteisiin opintokokonaisuuksittain.

Keskeinen sisältö on tuoteideoiden, tuotteiden ja valmistuksen kehittäminen. (Opetussuunnitelman perusteet, käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto. OPH 2001, 70.)

Keskeinen sisältö on tuotteen valmistaminen asiakkaan tarpeen mukaan. (Opetussuunnitelman perusteet, käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto. OPH 2001, 54.)

Edellä mainittujen perusteiden pohjalta vaatetusartesaaniopiskelijan viides näyttö, 5NT, voisi olla seuraavanlainen:

Opiskelija ideoi, suunnittelee ja valmistaa asiakkaan tarpeiden mukaisen tuotteen. Opiskelija osaa hakea ja muokata tietoa tuotekehittelyn tueksi ottaen huomioon esteettisyyden, kulttuurin ja kestävän kehityksen sekä asiakkaan asettamat vaatimukset. Opiskelija tuo valmistamassaan tuotteessa esiin yksilöllisyyttä soveltaen käsityötä ja koneellisia työtapoja. Hän valmistaa laadukkaan, markkinointikelpoisen ja käyttötarkoitukseen sopivan vaatetusalan tuotteen asiakkaalle. Opiskelija osaa suunnitella valmistuksen aikataulun ja noudattaa sitä sekä hoitaa itsenäisesti asiakastapaamiset. Opiskelija toimii tuotevastuulain mukaisesti, toimittaa tuotteen asiakkaalle aikataulun mukaisesti ja osaa laskuttaa työnsä. Opiskelija toimii opinnäytetyössä pienyrittäjän tavoin käyden läpi koko tuotteen valmistusprosessin ideoinnista hinnoitteluun ja markkinointiin asti.

8 ARVIOINNIN KRITEERIT OPINTOKOKONAISUUKSITTAIN

Arviointimenetelmät valitaan siten, että ne mittaavat asetettujen tavoitteiden saavuttamista, soveltuvat käytettyihin opiskelumenetelmiin ja tukevat opiskelijan oppimista. Opiskelijat ilmaisevat itseään eritavoin ja näin ollen heillä on tarvittaessa mahdollisuus näyttää osaamisensa parhaiten hallitsemallaan tavalla. Opiskelijan arvioinnin tavoitteena on kannustaa oppimista. Opiskelijan työskentelyä arvioidaan monipuolisesti ja riittävän usein, arviointi kohdistuu osaamiseen. Ammattiosaamisen näytöt ovat osa opintokokonaisuuksien arviointeja. (Seinäjoen koulutuskeskuksen opetussuunnitelman yhteinen osa 2006, 14.)

Tuotteen tekninen valmistus ja kädentaidot, arviointikriteerit:

Tyydyttävä (T1) Opiskelija

- *osaa työskennellä suunnitelmallisesti ja arvioida omaa työskentelyään*
- *osaa käyttää alan keskeisiä työmenetelmiä, -välineitä, koneita ja laitteita*
- *osaa tunnistaa ja hoitaa oikein tekstiili- ja vaatetusalan yleisimpiä materiaaleja*
- *osaa laskea materiaalien kulutuksen*
- *osaa toimia työympäristön työturvallisuusohjeiden mukaisesti*

Tyydyttävä (T2) Opiskelija

- *osaa työskennellä suunnitelmallisesti ja osin itsenäisesti*
- *osaa tunnistaa hyvän laadun*
- *osaa hankki tietoa ohjatusti sekä arvioi omaa työskentelyään*
- *osaa valita ja käyttää ja huoltaa työmenetelmiä, -välineitä, koneita, laitteita ohjattuna tarkoituksenmukaisesti*
- *osaa käyttää alan työotteita*
- *osaa valita, käyttää ja käsitellä materiaaleja osin ohjattuna oikein*
- *osaa laskea materiaalien kulutuksen*
- *osaa toimia työturvallisuusohjeiden mukaisesti sekä pyrkii omalta osaltaan ylläpitämään turvallista hyvinvoivaa työympäristöä ja – yhteisöä*

Hyvä (H3) Opiskelija

- *osaa työskennellä suunnitelmallisesti ja itsenäisesti*
- *osaa tunnistaa hyvän laadun ja arvioida omaa työskentelyään*
- *osaa valita ja käyttää ja huoltaa työmenetelmiä, -välineitä, koneita, laitteita tarkoituksenmukaisesti*
- *osaa käyttää alan työotteita*
- *osaa valita, käyttää ja käsitellä materiaaleja tarkoituksenmukaisesti*

- *osaa huomioida materiaalin käytön ekologisia vaikutuksia*
- *osaa toimia työturvallisuusohjeiden mukaisesti sekä ylläpitää omalta osaltaan turvallista, terveellistä ja hyvinvoivaa työympäristöä ja –yhteisöä*

Hyvä (H4) Opiskelija

- *osaa työskennellä itsenäisesti, suunnitelmallisesti ja täsmällisesti*
- *osaa tunnistaa hyvän laadun ja tekee laadukasta työtä*
- *osaa hankkii tietoa omatoimisesti sekä arvioi työskentelyään*
- *osaa valita ja käyttää työmenetelmiä, -välineitä, koneita, laitteita ja työotteita itsenäisesti*
- *osaa huoltaa työvälineet, koneet ja laitteet omatoimisesti ja tarkoituksenmukaisesti*
- *osaa valita, käyttää ja käsittelee materiaaleja tarkoituksenmukaisesti*
- *on taloudellinen ja noudattaa kestävän kehityksen periaatteita*
- *osaa toimia työturvallisuusohjeiden mukaisesti sekä kehittää tietoisesti turvallista, terveellistä ja hyvinvoivaa työympäristöä ja –yhteisöä*

Kiitettävä (K5) Opiskelija

- *osaa työskennellä itsenäisesti, suunnitelmallisesti, täsmällisesti ja joutuisasti*
- *osaa tunnistaa hyvän laadun ja tekee laadukasta työtä*
- *osa hankkii tietoa omatoimisesti sekä arvioi ja kehittää työskentelyään*
- *osaa valita ja käyttää työmenetelmiä, -välineitä, koneita, laitteita ja työotteita asiantuntevasti ja itsenäisesti*
- *osaa huoltaa työvälineet, koneet ja laitteet omatoimisesti ja tarkoituksenmukaisesti*
- *osaa valita, käyttää ja käsitellä materiaaleja tarkoituksenmukaisesti ja perustellusti*
- *on taloudellinen ja noudattaa kestävän kehityksen periaatteita*
- *osaa toimia työturvallisuusohjeiden mukaisesti sekä kehittää tietoisesti ja itsenäisesti turvallista, terveellistä ja hyvinvoivaa työympäristöä ja –yhteisöä*

(Seinäjoen koulutuskeskus Taidon ja kulttuurin oppilaitos TAIKU, 2006 – 2007)

Tilautusten valmistus / työssäoppiminen, arviointikriteerit:

Tyydyttävä (T1) Opiskelija

- *osaa valmistaa asiakkaan tilauksesta ohjeiden mukaan tuotteen tai työsuorituksen*
- *osaa tehdä ohjeiden mukaista työn seuranta*
- *toimii tavoitteellisesti työohjeiden mukaan sekä yksin että ryhmässä*
- *työskentelee ohjeiden avulla asiakkaan laatuvaatimusten mukaan*

Tyydyttävä (T2) Opiskelija

- osaa valmistaa asiakkaan tilauksesta osin itsenäisesti tuotteen tai työsuorituksen
- osaa tehdä ohjeiden mukaista työn seurantaa
- osaa toimia tavoitteellisesti työohjeiden mukaan sekä yksin että ryhmässä
- osaa työskennellä osin itsenäisesti asiakkaan laatuvaatimusten mukaan

Hyvä (H3) Opiskelija

- osaa valmistaa asiakkaan tilauksen mukaisen tuotteen, työsuorituksen tai työsuunnitelman
- tekee työn seurantaa
- osaa sopia tilaajan kanssa työsuorituksesta ja sen vaiheista
- osaa toimia melko joustavasti yksin sekä ryhmässä asiakkaan laatuvaatimusten mukaan

Hyvä (H4) Opiskelija

- osaa valmistaa asiakkaan tilauksesta työohjeiden ja tavoitteiden mukaisen tuotteen, työsuorituksen tai työsuunnitelman
- osa arvioida työntäjien tasoa tavoitevaatimuksiin nähden
- seuraa työhön käytettyä aikaa sekä materiaalin käyttöä hinnoittelun perustaksi
- sopii tilaajan kanssa toteutettavasta työsuorituksesta ja sen vaiheista
- osaa antaa asiakkaalle informaatiota tuotteesta
- osaa toimia melko joustavasti sekä yksin että ryhmässä.

Kiitettävä (K5) Opiskelija

- osaa valmistaa asiakkaan tilauksesta työohjeiden ja tavoitteiden mukaisen tuotteen, työsuorituksen tai työsuunnitelman
- osaa kehittää työskentelyään ja arvio työntäjien tasoa tavoitevaatimuksiin nähden
- osaa seurata työhön käytettyä aikaa sekä materiaalin käyttöä hinnoittelun perustaksi
- sopii tilaajan kanssa toteutettavasta työsuorituksesta ja sen vaiheista
- antaa materiaaleihin liittyvää sekä lopputuotosta kuvaavaa informaatiota
- toimii joustavasti sekä yksin että ryhmässä

(Seinäjoen koulutuskeskus Taidon ja kulttuurin oppilaitos TAIKU,
2006 – 2007)

Tuotteen suunnittelu ja valmistus, arviointikriteerit:

Tyydyttävä (T1) Opiskelija

- *osaa valita ohjattuna tuotteeseen tarkoituksenmukaiset materiaalit, rakenteet ja valmistustavat*
- *osaa suunnitella tuotteen valmistuksen ohjeiden mukaan*
- *osaa ohjeiden avulla muokata tuotetta toteutettavaksi piensarjatyönä*
- *osaa valmistaa yksittäis- tai sarjatuotteita ohjattuna teknisten piirustusten tai mallikappaleen mukaan*
- *osaa ottaa asiakkaan odotuksia ja tarpeita huomioon*

Tyydyttävä (T2) Opiskelija

- *osaa valita osin ohjattuna tuotteeseen tarkoituksenmukaiset materiaalit, rakenteet ja valmistustavat*
- *osaa suunnitella tuotteen valmistuksen ohjeiden mukaan*
- *osaa osin itsenäisesti muokata tuotetta toteutettavaksi piensarjatyönä*
- *osaa valmistaa yksittäis- tai sarjatuotteita*
- *osaa työskennellä omatoimisesti annetun aikataulun mukaan*
- *osaa ottaa asiakkaan odotuksia ja tarpeita huomioon, jolloin tuotteet ovat toimivia ja soveltuvat käyttötarkoitukseen*

Hyvä (H3) Opiskelija(n)

- *valitsema valmistusmenetelmä toimii kyseessä olevan materiaalin kanssa*
- *osaa selvittää kuvin ja sanoin, miten tuote valmistetaan*
- *osaa suunnitella itsenäisesti työjärjestyksen*
- *osaa valmistaa yksittäis- tai sarjatuotteita suunnitelmallisesti ja turvallisesti*
- *osaa työskennellä omatoimisesti annetun aikataulun mukaan*
- *osaa toimia asiakaslähtöisesti, jolloin tuotteet ovat toimivia ja soveltuvat käyttötarkoitukseen*

Hyvä (H4) Opiskelija

- *osaa vertailla ja valita itsenäisesti materiaaleihin ja käyttötarkoitukseen sopivat valmistusmenetelmät, jotka toimivat tuotteessa*
- *osaa havainnollistaa suunnittelemlia selkeästi ammattialan kuvia ja termejä käyttäen*
- *osaa suunnitella sujuvan työjärjestyksen itsenäisesti*
- *osaa valmistaa yksittäis- tai sarjatuotteita itsenäisesti, suunnitelmallisesti ja turvallisesti*
- *osaa työskennellä omatoimisesti annetun aikataulun mukaan*
- *osaa toimia asiakaslähtöisesti, jolloin tuotteet vastaavat sekä esteettisesti että tekniseltä ja toiminnalliselta laadultaan asiakkaan tarvetta ja käyttötarkoitusta*

Kiitettävä (K5) Opiskelija

- *osaa vertailla ja valita itsenäisesti ja perustellen materiaaleihin ja käyttötarkoitukseen sopivat valmistusmenetelmät, jolloin valitut ratkaisut korostavat tuotteen olemusta*

- *osaa havainnollistaa suunnittelemia selkeästi ja johdonmukaisesti ammattialan kuvia ja termejä käyttäen*
 - *osaa suunnitella sujuvan työjärjestyksen itsenäisesti*
 - *osaa valmistaa yksittäis- tai sarjatuotteita itsenäisesti, suunnitelmallisesti, turvallisesti, taloudellisesti ja kannattavasti*
 - *osaa kehittää työtapoja valmistuksen eri vaiheissa*
 - *osaa työskennellä itsenäisesti laatimansa työsuunnitelman mukaan*
 - *osaa toimia asiakaslähtöisesti ja vastuullisesti, jolloin tuotteet vastaavat sekä esteettisesti että tekniseltä ja toiminnalliselta laadultaan asiakkaan tarvetta ja käyttötarkoitusta*
- (Seinäjoen koulutuskeskus Taidon ja kulttuurin oppilaitos TAIKU, 2006 – 2007)

Ohjaus- ja palvelutoiminta, arviointikriteerit:

Tyydyttävä (T1) Opiskelija

- *osaa ohjeen mukaan antaa tietoa ohjaustilanteessa*
- *osaa mallin mukaan laatia kirjallisia työohjeita ja etsiä tietoa annetuista lähteistä ja tuoda sitä esille annettujen ohjeiden mukaan keskeiset kuluttajanoikeudet huomioiden*
- *osaa noudattaa annettuja työturvallisuusohjeita*

Tyydyttävä (T2) Opiskelija

- *osaa osin itsenäisesti antaa tietoa ohjaustilanteessa*
- *osaa laatia kirjallisia työohjeita ja etsiä tietoa annetuista lähteistä ja tuoda sitä osin itsenäisesti esille keskeiset kuluttajanoikeudet huomioiden*
- *osaa huolehtia työympäristön siisteydestä ja noudattaa annettuja työturvallisuusohjeita*

Hyvä (H3) Opiskelija

- *osaa ottaa asiakkaan tarpeet huomioon ohjaustilanteessa*
- *osaa havainnollistaa opettamaansa työmenetelmää selkeästi sekä kirjallisesti että suullisesti*
- *osaa laatia kirjallisia ja visuaalisia työohjeita siististi kuluttajanoikeudet huomioiden*
- *osaa käyttää ammattikieltä oikein suullisesti ja kirjallisesti*
- *osaa huolehtia työympäristön koneista ja laitteista ja työympäristön siisteydestä sekä ohjattaviensa työsuojelumääräysten noudattamisesta*

Hyvä (H4) Opiskelija

- *osaa ohjata asiakkaita käyttäen erilaisia viestintä- ja havainnollistamiskeinoja hyväkseen*
- *hallitsee aktiivisen otteen asiakastilanteissa*
- *hallitsee ammattikielen käytön erilaisissa tilanteissa*

- *osaa laatia havainnollisia ja selkeitä dokumentteja ja työohjeita kuluttajanoikeudet huomioiden*
- *osaa kehittää työpaikan työsuojelua ja työympäristöä viihtyisäksi*
- *osaa pitää käyttämänsä koneet, laitteet, työvälineet käyttökuntoisina ja työympäristön siistinä sekä kantaa vastuuta ohjattaviensa työsuojelusta*

Kiitettävä (K5) Opiskelija

- *osaa ohjata asiakkaita käyttäen erilaisia viestintä- ja havainnollistamiskeinoja monipuolisesti hyväkseen*
- *on kannustava ja hänellä on aktiivinen ote asiakastilanteissa*
- *hallitsee ammattikielen käytön erilaisissa tilanteissa. Osaa laatia havainnollisia ja selkeitä dokumentteja ja työohjeita kuluttajanoikeudet huomioiden*
- *osaa kehittää itsenäisesti työpaikan työsuojelua ja kehittää työympäristöä viihtyisäksi*
- *pitää käyttämänsä koneet, laitteet, työvälineet käyttökuntoisina ja työympäristön siistinä sekä kantaa itsenäisesti vastuuta ohjattaviensa työsuojelusta*

(Seinäjoen koulutuskeskus Taidon ja kulttuurin oppilaitos TAIKU, 2006 – 2007)

Tuotekehittely ja valmistus, arviointikriteerit:

Tyydyttävä (T1) Opiskelija

- *tarvitsee ohjausta huomatakseen asiakkaan toiveita sekä tuotantotapojen ja tuotteiden parannustarpeita*
- *pystyy toimimaan yhteistyötahojen kanssa*
- *osaa esittää ideoita ohjattuna esim. piirroksin*
- *osaa valmistaa ohjatusti kyseisen tuotteen*
- *tarvitsee ohjausta valmistusmenetelmien, materiaalien ja rakenteiden valinnassa*

Tyydyttävä (T2) Opiskelija

- *osaa huomioida osin itsenäisesti asiakkaan toiveita ja tuotteen parannustarpeita*
- *osaa käyttää tavanomaisia ideoita*
- *pystyy toimimaan yhteistyötahojen kanssa*
- *osaa käyttää ideoidensa esittämisen tukena erilaisia esitysteknisiä keinoja*
- *osaa valmistaa osin ohjatusti kyseisen tuotteen*
- *tarvitsee osittaista ohjausta valmistusmenetelmien, materiaalien ja rakenteiden valinnassa*

Hyvä (H3) Opiskelija

- *huomioi asiakkaan toiveita ja tuotteen parannustarpeita*
- *kehittää omia ideoita*
- *toimii yhteistyökykyisesti eri tahojen kanssa*

- käyttää ideoidensa esittämisen tukena erilaisia esitysteknisiä keinoja
- valmistaa kyseisen tuotteen asiakkaan toiveita huomioiden
- valitsee itsenäisesti valmistusmenetelmät, materiaalit ja rakenteet

Hyvä (H4) Opiskelija

- huomioi asiakkaan toiveita sekä tuotantotapojen ja tuotteiden parannustarpeita omatoimisesti
- kehittää toimivia ideoita
- pystyy toimimaan joustavasti, yhteistyökykyisesti eri tahojen kanssa
- käyttää ideoidensa esittämisen tukena monipuolisesti erilaisia esitysteknisiä keinoja
- valmistaa annetun tavoitteen mukaisen tuotteen asiakkaan toiveet huomioiden
- valitsee tilanteen mukaan tarkoituksenmukaiset valmistusmenetelmät, materiaalit ja rakenteet

Kiitettävä (K5) Opiskelija

- huomioi asiakkaan toiveita sekä tuotantotapojen ja tuotteiden parannustarpeita omatoimisesti
- kehittää tarkoituksenmukaisia ja toimivia ideoita
- pystyy toimimaan joustavasti, yhteistyökykyisesti ja kehittävästi eri tahojen kanssa
- käyttää ideoidensa esittämisen tukena monipuolisesti ja tasokkaasti erilaisia esitysteknisiä keinoja
- valmistaa annetun tavoitteen mukaisen tuotteen omatoimisesti ja asiakkaan toiveet huomioiden
- valitsee tilanteen mukaan tarkoituksenmukaisimmat valmistusmenetelmät, materiaalit ja rakenteet

(Seinäjoen koulutuskeskus Taidon ja kulttuurin oppilaitos TAIKU, 2006 – 2007)

Tuotteen asiakaslähtöinen valmistus, arviointikriteerit:

Tyydyttävä (T1) Opiskelija

- osaa hankkia tuotteen valmistamiseen tarvittavia materiaaleja ja tarvikkeita
- osaa valmistaa tuotteita sekä laskea tuotteen materiaalikustannukset ohjeiden mukaan
- osaa työskennellä sovitun aikataulun mukaan
- osaa kommunikoida ja työskennellä ohjattuna suoraan asiakkaan kanssa

Tyydyttävä (T2) Opiskelija

- osaa valmistaa tuotteita osin omatoimisesti sekä hoitaa valmistukseen liittyviä oheistoimintoja ohjattuna
- osaa suunnitella valmistusaikataulun ja noudattaa sitä ohjattuna
- osaa laskea tuotteen materiaalikustannukset

- *osaa kommunikoida ja työskennellä osin ohjattuna suoraan asiakkaan kanssa, niin että valmiit tuotteet soveltuvat käyttötarkoitukseen*

Hyvä (H3) Opiskelija

- *osaa valmistaa tuotteita omatoimisesti ja suunnitelmallisesti sekä hoitaa valmistukseen liittyviä oheistoimintoja ohjattuna*
- *osaa suunnitella valmistusaikataulun ja noudattaa sitä ohjattuna*
- *osaa laskea tuotteelle hinnan*
- *osaa olla vuorovaikutuksessa ja viestiä suunnittelun ja valmistuksen eri vaiheissa omatoimisesti ja asiakaslähtöisesti*
- *osaa valmistaa tuotteet niin, että ne ovat toimivia ja soveltuvat käyttötarkoitukseen*

Hyvä (H4) Opiskelija

- *osaa valmistaa tuotteita ja huolehtia valmistukseen liittyvistä oheistoiminnoista itsenäisesti ja suunnitelmallisesti*
- *osaa työskennellä itsenäisesti laaditun työsuunnitelman mukaan*
- *osaa kehittää työtapoja valmistuksen eri vaiheissa*
- *osaa hinnoitella työn omatoimisesti*
- *osaa olla vuorovaikutuksessa ja viestiä suunnittelun ja valmistuksen eri vaiheissa itsenäisesti ja asiakaslähtöisesti*
- *osaa valmistaa tuotteet niin, että ne ovat laadukkaita, teknisesti toimivia sekä asiakkaan tarpeeseen ja käyttötarkoitukseen sopivia*

Kiitettävä (K5) Opiskelija

- *osaa valmistaa tuotteita ja huolehtia valmistukseen liittyvistä oheistoiminnoista itsenäisesti, suunnitelmallisesti, ja asiantuntevasti*
- *osaa työskennellä itsenäisesti laaditun työsuunnitelman mukaan*
- *osaa kehittää työtapoja valmistuksen eri vaiheissa*
- *osaa hinnoitella työn omatoimisesti ja realistisesti*
- *osaa olla vuorovaikutuksessa ja viestiä suunnittelun ja valmistuksen eri vaiheissa itsenäisesti, asiakaslähtöisesti ja vastuullisesti*
- *osaa valmistaa tuotteet niin, että ne ovat esteettisesti laadukkaita, teknisesti toimivia sekä asiakkaan tarpeeseen ja käyttötarkoitukseen sopivia*

(Seinäjoen koulutuskeskus Taidon ja kulttuurin oppilaitos TAIKU,
2006 – 2007)

9 POHDINTA

Kehittämishankkeemme aihe, ammattiosaamisen näytöt, on ammatillisen koulutuksen ajankohtaisimpia uudistuksia. Halusimme perehtyä käsi- ja taideteollisuusalan vaatetusartesaanikoulutuksen valtakunnallisiin näyttöperusteisiin peilaten niitä TAIKU Jurvan opetussuunnitelmaan ja työelämän tarpeisiin.

Tutkiessamme opintojen aiemmassa vaiheessa oman ammattialamme kehitystä, huomasimme, että vaatetusala Suomessa on muuttunut hyvin radikaalisti viimeisen kymmenen vuoden aikana. Vaatetusteollisuus on lähes kadonnut, suunnittelu on kuitenkin säilynyt Suomessa ja tuotanto tapahtuu halvemman työvoiman maissa kuten Virossa ja Latviassa. Yksilöllisyys pukeutumisessa on korostuneesti noussut esille, mikä puoltaa erityisosaajien, esim. mittatilausompelijoiden, tarvetta ja työllistymistä. Vaatetusalan ammattilaisilta palvelutilanteissa vaaditaan nykyisin paljon osaamista mm. tyyli- ja pukeutumisneuvonta asioissa. Nämä tiedot olivat tärkeitä suunnitellessamme vaatetusalan ammattiosaamisen esimerkinäyttöjä. Perehdyimme myös valtakunnallisiin vaatetusalan perustutkinnon perusteisiin ja ammattiosaamisen näyttöihin ja tarkistimme keskeiset sisällöt opintokokonaisuuksittain sekä kertosimme arvioinnin perusteet. Perehtymisestä valtakunnallisiin tutkinnon perusteisiin on meille hyötyä jokapäiväisessä työssämme. Perusasioiden hallinta tuo työvarmuutta. Olemme tässä työssä perehdyttäneet itsemme vaatetusartesaanikoulutuksen ydinasioihin.

Lähtökohta ammattiosaamisen näyttöjen suunnittelulle on vaativa, sillä niitä valmistellaan ensimmäistä kertaa kaikkiin perustutkintoihin osaksi opintoja. Työelämän asettamat haasteet, tiedottaminen ja perehdyttäminen olivat avainasemassa suunnittelutyötä tehdessämme. Halusimme varmistaa pitivätkö olettamuksemme paikkansa, oliko tieto ammatillisista näytöistä ja niiden suorittamisesta tavoittanut opiskelijat ja työnantajat: teimme pienimuotoisen kirjallisen kyselyn ammattilaisille ja vaatetusartesaaniopiskelijoille. Varmaa tietoa ko. asiasta ei ollut kummallakaan osapuolella. Olisimme varmasti saaneet ammattilaisilta paljon enemmän erinomaista ja tärkeää tietoa näyttöjen sisältöjä ajatellen, jos olisi ajallisesti ollut mahdollista haastatella jokaista ammatinharjoittajaa henkilökohtaisesti. Saamiemme tietojen pohjalta kirjoitimme lyhyen ja selkeän kirjallisen ohjeistuksen työssäoppimispaikkoja varten ammattiosaamisen näytöistä artesaanikoulutuksessa. Tätä tiedotetta voivat TAIKU:n työssäoppimisen ohjaavat opettajat käyttää apuna tiedotus – ja

ohjaustyössään. Opettajien kommentit ohjeistuksesta ovat olleet positiivisia, se toimii hyvänä ”muistilappuna” työssäoppimispaikkojen ohjaajille.

Parityöskentelyssä erinomaista oli se, että pystyimme keskustelemaan ja hyödyntämään molempien erityisosaamista suunnitellessamme esimerkkikuvauksia ja sisältöjä näyttöihin. Opintokokonaisuuksia yhdistellessämme yhteen näyttökuvaukseen yritimme pohtia mahdollisimman laajasti aitoa tilannetta, jossa opiskelija toimisi. Haasteita nousi jokaisessa näyttökokonaisuudessa. Ensisijaisesti pyrimme pitämään mielessä työelämän tarpeet niin, että tehtävän kuvaus vastaisi mahdollisimman aitoa työtilannetta. Toiseksi hyvin tärkeäksi asiaksi nostimme keskeisen ammatillisen osaamisen peilaten sitä vaatetusalan viimeaikaisiin muutoksiin: painotimme asiakaslähtöisyyttä, vuorovaikutteisuutta ja yrittäjämäistä työnlaatua. Yrittäjyys ja yrittäjämäisyys sanoina eivät esiinny näyttöjen kuvauksissa usein, mutta olemme käyttäneet sanoja: laadukas ja markkinoitava, jotka ovat seurausta yrittäjämäisestä työskentelystä. Kaikissa neljässä vaatetusalan ammattiosaamisen näyttökuvauksessa edellä mainitut asiat toistuvat, mutta kuitenkin opintokokonaisuuksien erityispiirteiden mukaisesti painottuen.

Käsi- ja taideteollisuusala on pienyrittäjäpainotteista, mikä puolestaan toi lisähaasteita suunnittelutyöhömmme. Näyttöjen esimerkkikuvauksien tuli olla selkeitä, mutta silti tarpeeksi väljiä, jotta ne pystytään toteuttamaan mahdollisimman monessa erilaisessa vaatetusalan työssäoppimispaikassa. Pohdimme paljon myös esimerkkikuvauksien tasoa, sillä jokaisella opiskelijalla tulee olla mahdollisuus osaamisensa näyttämiseen. Ammattiosaamisen näyttö ei saa olla liian yksinkertainen, silloin se ei mittaa osaamista, se ei myöskään saa olla niin vaikea, että opiskelijan ei ole mahdollista selvittää siitä, jolloin näytöllä ei pystytä mittaamaan osaamista. Oikean tason löytäminen oli melko vaikeaa, mutta yrittäjän ja vaatetusalan ammatinopettajan näkemyksemme ja osaamisemme yhdistäen mielestämme aikaansaimme hyvät ja toimivat esimerkkikuvaukset.

Opintosuunnitelma on ajassa elävä ja tarpeisiin muuntuva työväline, jota voidaan päivittää aina kun se on tarpeellista. Koulutuksen järjestäjä ja näyttötoimikunta hyväksyvät mahdolliset muutokset, jos katsovat sen tarpeelliseksi. Vasta näyttöjen käyttöönotto ja niiden suorittaminen varmistaa toimivuuden. Työssäoppimispaikkoja

ja opiskelijoita tulee kuunnella hyvin tarkoin arvioitaessa ammattiosaamisen näyttöjen sisältökuvauksien toimivuutta ja työelämän tarpeisiin vastaavuutta.

Ammattiosaamisen näyttöjen onnistuessa vastaamaan niille asetettuihin haasteisiin nostavat ammatillisen peruskoulutuksen tasoa ja lisäävät kiinnostavuutta eri perustutkintoja kohtaan. Ammattiosaamisen näyttöihin osallistuneella opiskelijalla on hyvä pohja aitoihin, vaativiin työtehtäviin sekä varmuus toimia ja oppia lisää ammatissa valmistuttuaan vaikkapa vaatetusalan artesaaniksi. Jatkuva työelämän kehittyminen vaatii jatkuvaa ammatillisen koulutuksen sekä ammatillisten opettajien kehittämistä. Tehdessämme tätä työtä olemme mielestämme päässeet taas ainoaskeleen eteenpäin ammatillisuutemme kehityksessä.

LÄHTEET

Opetushallitus. 2006. Ammattiosaamisen näytöt käyttöön. Dark Oy: Vantaa.

Opetushallitus. 2001. Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto. Ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteet.

Seinäjoen koulutuskeskus Taidon ja kulttuurin oppilaitos TAIKU, opetussuunnitelma 2006–2007. Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto, artesaani. Tekstiilin ja vaatetuksen suunnittelun ja valmistuksen koulutusohjelma. Vaatetus. Jurva.

KYSELY AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖISTÄ OPISKELIJALLE

1. IKÄ: _____ SUKUPUOLI: NAINEN MIES

2. MILLÄ AMMATTIALALLA OPISKELET? _____

3. MONTAKO VUOTTA OLET OPISKELLUT ALALLA? _____

4. MITÄ AMMATTIOSAAMINEN MIELESTÄSI TARKOITTA?

5. MITEN TYÖSSÄOPPIMISJAKSO MIELESTÄSI PALVELEE AMMATISSA

OPPIMISTA? _____

6. MITÄ HALUAISIT KEHITTÄÄ TAI MUUTTAA (esim. ohjaus, työpaikan valinta

ym.) TAIKU_n TYÖSSÄOPPIMISJAKSOSSA? _____

7. MIKÄ ON MIELESTÄSI HYVÄ TAPA OSOITTA AMMATILLISTA

OSAAMISTA? _____

8. MIKÄ ON MIELESTÄSI AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ?

KIITOS!

KYSELY AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖISTÄ AMMATTILAISILLE

1. MILLÄ AMMATTIALALLA TYÖSKENTELET? _____

2. KAUANKO OLET TOIMINUT KYSEISELLÄ ALALLA? _____

3. MITÄ ARVOSTAT ALASI AMMATTILAISISSA? _____

4. MITÄ TOIVOISIT TYÖSSÄOPPIJAN OSAAVAN? _____

5. MITÄ TOIVOISIT NYKYISELTÄ AMMATILLISELTA KOULUTUKSELTA?

6. MITÄ AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ TUO MIELEESI? _____

7. OLISITKO HALUKAS SAAMAAN KOULUTUSTA NÄYTTÖJEN

ARVIOINTIIN? _____

8. TERVEISIÄ KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄLLE, SEINÄJOEN

KOULUTUSKUNTA-YHTYMÄLLE: _____

KIITOS!

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖT TYÖSSÄOPPIMISPAIKOILLA

Artesaanikoulutus

Taidon ja kulttuurin oppilaitos TAIKUssa käsi- ja taideteollisuusalan perustutkintonimike on artesaani. Hän on alansa ammattilainen, joka osaa tuotteen valmistusprosessin tuotteen suunnittelusta sen valmistukseen ja markkinointiin asti. Artesaaniopintojen laajuus on 120 opintoviikkoa, joista työssäoppimisena suoritetaan vähintään 20 opintoviikkoa.

Työssäoppimisen mahdollisuudet

Työnantaja saa osaavaa ja työpaikkaan soveltuvaa työvoimaa, samalla hän voi vaikuttaa opiskelijan ammatilliseen kehittymiseen työtehtäviin parhaiten soveltuvalla tavalla. Työnantajalla on myös mahdollisuus hyödyntää oppilaitoksen osaamista ja asiantuntemusta.

Opiskelija tutustuu työelämään ja luo kontakteja työnantajiin helpottaen omaa työllistymistään. Hän kehittää ja syventää ammatillista osaamistaan sekä sosiaalisia taitojaan yhteistyössä työnantajan kanssa.

Ammattiosaamisen näyttö

Ammattiosaamisen näyttöjen tarkoituksena on varmistaa koulutuksen laatua ja vahvistaa työelämäyhteyksiä. Opiskelija antaa työssäoppimisjakson loppupuolella näytön ammatillisesta osaamisestaan käytännön työtehtävissä. Ammattiosaamisen näyttöjen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista vastaavat **koulutuksen järjestäjä ja työelämä yhdessä**.

Ammattiosaamisen näyttöjen keskeinen osaaminen löytyy Opetushallituksen ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteista käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto -oppaasta. Näyttö jää tapauskohtaisesti sovitavaksi työssäoppimispaikalla.

Työpaikkaohjaajan tehtävät

Työpaikkaohjaajan vastuulla on työpaikalla tapahtuva **opiskelijan ohjaus**.

Opiskelijalle tulee antaa **haasteellisia, monipuolisia ja mielekkäitä työtehtäviä**.

Työpaikkaohjaajan tulee **opastaa ja ohjata** opiskelijaa työpaikalla mm. **oikeisiin työskentelytapoihin, työsuojeluun ja työaikoihin**. Työnantajan on myös

sitouduttava opiskelijoiden koulutukseen työpaikalla. Hyvällä yhteistyöllä

koulutuksen järjestäjien ja työnantajien kesken saadaan hyvä lopputulos ja työnantajat

saavat hyvin koulutettua työvoimaa. Työssäoppimisesta ja ammattiosaamisen

näytöistä tehdään aina kirjallinen sopimus työpaikan ja koulutuksen järjestäjän välille

sekä työpaikan ja opiskelijan välille.

Ammattiosaamisen näytöt: Työssäoppimisen ja ammattiosaamisen näyttöjen ajoittuminen opintovuosille.

Seinäjoen koulutuskeskus / Taidon ja kulttuurin / Kási- ja taideteollisuus- / Tekstiilin ja vaateuksen / Vaateusala (pukeutuminen, oppilaitos TAIKU / alan perustutkinto / suunnittelun ja valmis- / neulotut materiaalit)

oppilaitos perustutkinto koulutusohjelma ammattiala

- Työssäoppiminen ja ammattiosaamisen näytöt toteutetaan ao. aikataulun mukaisesti 3 vuoden opintoaikana
- Muutoksia aiheuttavat opiskelija- ja työpaikkakohtaisesti suunnitelmat
- Henkilökohtainen opetussuunnitelma (HOPS) voi muuttaa opintojen kestoa ja näyttöjen ajoittumista (esim. yo-pohja, aikaisempi ammatillinen tutkinto, lukio-opinnot, työvaltainen opiskelu)

Työssäoppiminen ja ammattiosaamisen näytöt (TO)
(AON)

	1. opiskeluvuosi						2. opiskeluvuosi						3. opiskeluvuosi					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
jaksot																		
työssäoppiminen (X)										X	X			X	X			
ammattiosaamisen näytöt						1NO 2NO											3NT	
O= oppilaitosnäyttö T= työelämänäyttö																	4NT	5NT

yhteensä 120 ov

 Jurva _____ / 25 / 4 / 2006 _____ nimen selvennys / asema
 paikka _____ päiväys _____

Tuotu tiedoksi ammattiosaamisen toimitelmissä _____ / _____ 200 _____